Uit de Pers.

Onze kerkelijke pers houdt zich in het algemeen nog bezig met den indruk te vertolken, dien de Synode te Amsterdam heeft gemaakt. Dat daarbij vooral de beide beslissingen op den laatsten dag der Synode genomen, de aandacht trekken, spreekt van zelf.

Ds. Littooy schrijft er dit van in het *Zeeuwsch kerkblad*:

Schreven we verledene week dat het ons hart goed deed te mogen hooren en te bemerken, dat op de Synode eene goede stemming, liefde en vrede heerschten, tot onze blijdschap kunnen we thans constateeren, dat het zoo gebleven is tot den einde toe. Een naderen tot en een zoeken van elkander werd op deze Synode gevonden; zij stond geheel in het teeken van broederlijke eensgezindheid. Werd — naar het sluitingswoord van den Praeses — vroeger eene synodale samenkomst meermalen met spanning, en niet zonder zekere onrust tegemoet gezien, en waren in dien tijd de beraadslagingen niet zonder schokken," thans kon van deze Synode getuigd worden: »Maar de Heere onze God was ons goed en wij waren door geestelijke banden hechter aan elkander verbonden dan wij zelve wel gevoelden". 't Is dan ook opmerkelijk zoo stil als deze Synode is voorbijgegaan; het was alsof zij niet gehouden werd; schier geen woord werd er over haar gesproken, wat in geen jaren in die mate het geval was, zeker een gevolg van het feit, dat er weinig zaken van algemeen belang waren. Toch is deze Synode niet van belangrijkheid ontbloot; immers, op Donderdag 3 Sept., den dag waarop de Synode gesloten werd, in de 9de of laatste zitting, werden nog twee voorstellen betrekking hebbende op de Theol. School te Kampen, ingediend die, tot verbazing van velen, *gemeenschappelijk* aangenomen zijn, een feit, waarvan we vóór de Synode vreesden dat dit niet zoo hebben gekund.

Het eerste voorstel werd ingediend door de Br's. Bouma c.s.; het gaat over de benoeming van Hoogleeraren aan de Kamper-School, en luidt:

»De Synode besluite:

a. Aan de Curatoren der Theol. School op te dragen om indien er vóór 1 Jan. 1911, één of meer vacatures onstaan in het college van Hoogleeraren aan de Theol. School, zoo spoedig mogelijk na het ontstaan der vacature en ten minste binnen een maand, de kerk, die met de samenroeping der Gen. Synode is belast, uit te noodigen, dat zij, zoo spoedig als mogelijk is, en in elk geval binnen zes maanden, de Kerken en Generale Synode bijeenroepe om over de zaak der benoeming te beslissen.

b. Aan de roepende Kerk voor de e.k. Generale Synode op te dragen, aan een eventueele uitnoodiging als sub. a. is genoemd, te voldoen.

Dit voorstel is met algemeene stemmen aangenomen. Let wel: aangenomen is dus, dat als *reen of meer vacaturez ontstaan in het College van Hoogleeraren aan de Theol. School, zoo spoedig mogelijk na het ontstaan der vacature en ten minste binnen een maand, de kerk die met de samenroeping der Gen. Synode is belast uit te noodigen, dat zij, zoo spoedig als mogelijk is, en in elk geval binnen zes maanden, de kerken in Gen. Synode bijeenroep om over de zaak der benoeming te beslissens.*

Het wil ons voorkomen, dat in hetgeen hier voorgesteld en aangenomen werd veel meer zit, en dat er eventueel veel meer uit volgen kan, dan het zoo oppervlakkig schijnt. Toch werd dit voorstel, na algemeen advies, met algemeene stemmen aangenomen. Inderdaad — verrassend!

Even verrassend was het tweede voorstel. Het werd gedaan door Prof. H. H. Kuyper en overgenomen door Ds. B. Van Schelven. *De Bazuin* deelt dienaangaande het volgende mede:

»Dit voorstel wilde eerst de Synode doen overwegen, dat verplaatsing van de Theol. School van Kampen naar Amsterdam wenschelijk is en dan doen besluiten:

»De Generale Synode draagt aan Curatoren der Theol. School op, met de Hoogleeraren te Kampen te overwegen of het wenschelijk en doenlijk zal zijn de Theologische School te brengen ter plaatse waar de V. U. gevestigd is; en machtigt Curatoren, bijaldien deze vraag bevestigend beantwoord mocht worden, een advies met de noodige toelichting en uitwerking aan de Kerken toe te zenden«.

Er werd gemompel gehoord, ook werden woorden van verwondering en van vraag vernomen. Enkelen wilden van de Hoogleeraren der School eerst weten, hoe zij over dit voorstel dachten.

Dezen verwijderden zich toen, op een wenk van den Voorzitter, eenige oogenblikken om te beraadslagen (Prof. Bouwman was niet aanwezig.)

Nadat de Hoogleeraren van de Theol. School weder zijn gekomen in de Vergadering en door één hunner aan Ds. v. Schelven mededeeling was gedaan, dat, de (straks genoemde) overweging der Synode moest vervallen (wijl het anders reeds vast zou staan dat de School zou worden verplaatst) leest Ds. v. Schelven het daareven medegedeelde voorstel nog eens, maar nu ontdaan van de (eerst) voorafgaande overweging, nog eens voor.

Hierop verklaren de Hoogleeraren van de Theologische School, dat er bij hen — nu de overweging is ingetrokken, — geen bezwaar bestaat, om deze opdracht aan Curatoren te verleenen. Dienovereenkomstig besluit nu ook de Synode, conform dit aldus gewijzigde voorstel, met algemeene stemmen.

Dat er alle kans bestaat, dat het College van Curatoren zal uitspreken, dat *»het wenschelijk en doenlijk is de Theol. School te brengen ter plaatse waar de V. U. gevestigd is«*, gelooft, dunkt mij, ieder die, met de kaart van het land bekend, eenigszins den gang van zaken weet. Ook met betrekking tot dit voorstel wil het mij voorkomen, dat er veel meer inzit en eventueel uit voortvloeien kan, dan men bij oppervlakkige lezing zou vermoeden. Om maar eens iets te noemen. Bedriegen ons onze voelhorens niet, dan kan van de aanneming van dit voorstel *het gevolg* zijn:

a. dat het privilege om voorsprong en bate te hebben van het Geref.-Gymnasium te Kampen voorbij is; meer nog.

b. dat dan door de studenten naar voorkeur kan gebruik gemaakt worden zoowel van de eene als van de andere opleiding; ja, het kan zelfs een middel worden:

c. dat de kerken zich niet langer de kosten getroosten van tweeërlei opleiding, maar dat deze ineenvloeit nu de kerken zooveel zeggenschap hebben ontvangen over de Opleiding ook aan de Theol. Faculteit der V. U.

Verscheidene adviseerende en stemhebbende leden van de Synode wilden de Opleidings-kwestie geheel buiten de bespreking van het bewuste »Verband« laten, vooral de broederen, die inzake de oplossing van deze kwestie het verst van elkander stonden; doch telkens bleek bij de bespreking dat hun dit niet gelukte.

Evenzeer kwam genoegzaam uit, dat evenals in de Kerken, zoo ook de groote meerderheid der Synode, deze oplossing wilde en wenschte, en deze gelegenheid aangreep om haar te verkrijgen. En wat o.i. ook nog duidelijk bleek, is het feit dat de kans geboden is — is het niet terstond, dan na korten tijd — de vervulling van dezen wensch te erlangen. Daarom kunnen wij ons dan ook volkomen vereenigen met wat een der Redacteuren van *Friesch Kerkblad* inzake dit voorstel — Van Schelven schrijft: »Ziedaar dan ter elfder ure nog een Synode-besluit, dat ons belangrijker toeschijnt dan al wat de Synode gedaan heeft, gedurende de drie weken dat zij vergaderde.«

We laten deze conclusies natuurlijk voor rekening van onzen hooggeschatten broeder.

Zeker zou ook ons niets liever zijn, dan dat door de aanneming van het voorgestelde Contact de opleidingsquaestie een schrede nader tot haar oplossing ware gebracht.

De vraag, of dit zoo is, kan echter alleen door de kerken zelf beantwoord worden.

Officieele Berichten.

Aan de Gereformeerde Kerken in Nederland.

De Generale Synode der Gereformeerde Kerken, den 18den Aug. 1908 en volgende dagen te Amsterdam vergaderd, heeft op verzoek van verscheiden Kerken gehandeld over het optreden van studenten voor de Gemeente.

Tot heden was toegelaten aan studenten in de Theologie, die van hunne Professoren een zoogenaamd „Preekconsent" hadden, op te treden tot het spreken van een stichtelijk woord voor de Gemeente. (Acta van Groningen, 1899, Art. 52).

Meer dan éene Kerk had reden gevonden van klachten over den huidigen toestand.

De Generale Synode, de verzoeken van meerdere Kerken overwegende, heeft niet blind willen zijn voor het voordeel, vloeiende uit dit optreden van studenten; maar mocht evenmin de oogen sluiten voor de merkbare schade, door dit optreden in meer dan een geval veroorzaakt, schade zoowel voor de Kerken als voor de betrokken studenten.

Zij heeft daarom besloten, de bepaling van Groningen bovengenoemd in te trekken, en van 1 Januari 1909 als regel te stellen: geen student mag voor de gemeente optreden, zonder eerst praeparatoir-examen te hebben gedaan.

Zal nu echter dit verbod voor onze Broeders Studenten klemmen, dan moet ook geen enkele Kerkeraad een Student verzoeken, om een stichtelijk woord te spreken. Zulk een verzoek kon licht een verzoeking worden waarin de verzochte niet staande bleef.

Daarom besloot de Synode er bij, deze bepaling opzettelijk ter kennis van de Kerken te brengen, gelijk ondergeteekenden bij dezen, namens de Generale Synode, doen.

K. Fernhout Mz.
A. de Geus.

De Lemmer / Utrecht | Sept. 1908.

L. S.

Daar een Provinciale Studiebeurs der Geref. Kerken van Overijsel van honderd gulden weer beschikbaar werd, roepen deputaten hen, die naar die beurs willen dingen, op om Woensdag 7 October aanstaande, des morgens 10 uren, te verschijnen in de Plantage Kerk te Zwolle. De sollicitanten moeten de volgende attesten medebrengen:

1e. Een attest van hunnen Kerkeraad, over hunnen aanleg, godzaligen wandel, enz.;

2e. een bewijs dat zij niet bij machte zijn geheel of gedeeltelijk de kosten hunner studie te dragen; en

3e. een attest van eenen geneesheer over den staat hunner gezondheid.

Namens Deputaten voor de Kas ter Opleiding voor den Dienst des Woords,
W. H. Gispen Jn., *h/t scriba.*

Zwolle, 18 Sept. 1908.

Provinciaal Studiefonds der Geref. kerken in Noord-Holland.

Deputaten voor genoemd fonds, daartoe gemachtigd door de laatstgenoemde prov. Synode, roepen jongelingen op, in hunne provincie woonachtig en die in aanmerking wenschen te komen voor eene geldelijke ondersteuning bij hunne theologische studien.

Zij berichten daarbij, dat volgens art. 7 hunner regeling door iederen sollicitant moet worden overgelegd:

1. Een getuigenis van den kerkeraad zijner woonplaats, dat hij tot eene der Geref. kerken in Noord-Holland behoort, goede hope geeft naar het oordeel des kerkeraads voor den dienst des Woords, en ondersteuning van noode heeft tot voortzetting der studie.

2. Een voldoend bewijs, waaruit blijkt, dat hij den leeftijd van 17 jaar nog niet heeft bereikt (in bijzondere gevallen kunnen deputaten ten dezen aanzien eene uitzondering toelaten).

3. Een bewijs van eene commissie of van een bevoegd persoon, dat hij bijzonder verstandelijken aanleg heeft voor de studie.

4. Een getuigschrift van een bevoegd geneesheer, dat hij een goede gezondheid geniet.

Belanghebbenden worden uitgenoodigd, bedoelde stukken in te zenden bij den eerstondergeteekende (Haarlemmerweg 237 te Amsterdam) vóór of 1 November e.k., terwijl D.V. na dien datum de tijd voor een vergelijkend onderzoek zal worden vastgesteld.

Namens het college van deputaten,
W. F. A. Winckel *Praeses.*
J. A. de Vries *Scriba.*

Amsterdam, / Zaandam, | 24 September 1908.

Ter Aar. Voor de Geref. Kerk alhier is in aanbouw een pastorie onder leiding van den heer M. Quak, bouwkundige te Zuidland. Over enkele weken kan het gebouw klaar zijn.

Nu is op een gehouden vergadering van mansleden aan den kerkeraad machtiging verleend, om in het laatst van dit jaar tot het beroepingswerk over te gaan.

Deze voor korte jaren nog zeer zwakke Kerk is door de gunste Gods nu zoover gekomen, dat er uitzicht bestaat op 't hebben van een eigen herder en leeraar; worden ook verder deze pogingen door den Heere onzen God gezegend en schenke Hij deze Kerk na korten tijd den man zijns raads.

Joh. van Vliet Hzn.

Sept. 1908.

Kort verslag van de Vergadering der Gereformeerde Kerken in de classis Schiedam, gehouden te Vlaardingen, Dinsdag 1 September 1908.

1. De vergadering wordt geopend door den consulent der roepende kerk met het zingen van Ps. 119 : 3, het lezen van Ps. 145 en gebed.

2. De credentiebrieven worden onderzocht en in orde bevonden.

3. Het moderamen neemt zitting: Ds. Koster, praeses; Ds. Jonkers, assessor; Ds. v. Haeringen, scriba; Ds. v. d. Ende, adj.-scriba.

4. De notulen worden gelezen en vastgesteld.

5. De deputaten naar de Part. Synode en die voor kerkvisitatie brengen rapport uit. Naar aanleiding van het eerste verslag ontspint zich eene breede bespreking over art. 13. De volgende commissie wordt benoemd om te onderzoeken, of het gewenscht is, terug te komen op het vroeger genomen besluit der classis in die zaak: Ds. Goslinga, Ds. Sieders, Ds Vonk, br. Ter Slaa en br. Den Boer.

6. De kerk van Schiedam wordt uitgenoodigd te zorgen voor de samenroeping der volgende Part. Synode.

7. Het voorstel van de kerk van Pernis om voortaan te Schiedam te vergaderen, wordt aangenomen.

8. Aan de kerk van Pernis wordt geadviseerd, haren consulent te raadplegen in een voor haar moeilijk geval.

9. Aan eene kerk wordt toestemming gegeven tot toepassing van den tweeden trap der kerkelijke censure.

10. Benoemd worden tot deputaten voor art. 14 H.R. Ds. Sieders, Ds. Berends, Ds. Drost.

11. De rondvraag naar art. 41 D.K.O. wordt op de gebruikelijke wijze gehouden.

12. De vacature-beurten worden aldus geregeld: Poortugaal: September, Ds. Sieders; October, Ds. Sluyter; November, Ds. Vonk; Pernis: September, Ds. Koster; October, Ds. Meijnen; November, Ds. Drost; classis Brielle: October, Ds. Berends.

13. Tot roepende kerk wordt aangewezen Rozenburg, tot voorzitter der volgende vergadering Ds. Meijnen. De datum wordt bepaald op 10 November.

14. De classis wekt de kerkeraden op, zooveel mogelijk toezicht te zoeken en te oefenen op het lager onderwijs, voorzoover dit nog niet geschiedt.

15. De vergadering wordt met dankzegging geëindigd door Ds. Drost.

Namens de classis,
F. J. v. d. Ende,
adj.-scriba.

Kort verslag van de Vergadering der classis Almkerk, gehouden 10 September 1908 te Almkerk.

1. Na 't zingen van Ps. 87 : 1, en 't lezen van Psalm 87, opende Ds. J. A. Goedbloed de vergadering met gebed.

2. De credentiebrieven werden in orde bevonden. Alle kerken waren wettig vertegenwoordigd.

3. Het moderamen wordt aldus saamgesteld: Ds. J. A. Goedbloed, praeses, Ds. P. H. de Jonge, assessor, Ds. H. L. Both, scriba.

4. De notulen werden gelezen en vastgesteld.

5. De praeses gedenkt met blijdschap, dat Ds. J. Osinga, door het bedanken voor de roeping te Aalsmeer, in de classis zal blijven, en met leedwezen, dat Ds. Aalders door 't aannemen der roeping naar Wolfaartsdijk uit de classis zal scheiden; hij bidt hem 's Heeren zegen toe op zijn arbeid in de kerk van Wolfaartsdijk en in de classis van Goes.

6. Ds. Rispens rapporteert over de vergadering, door hem en Ds. Goedbloed als classicale deputaten met den kerkeraad van Sleeuwijk op diens verzoek gehouden. Ds. Bosch doet mededeelingen over den Evangelisatie-arbeid; de praeses beveelt dezen arbeid in den krachtigen steun dezer kerken aan.

7. Ondersoek naar art. 41 D.K.O. Sleeuwijk doet eenige mededeelingen omtrent den afloop der quaestie, waarvoor de hulp der classis gevraagd was; Werkendam vraagt en verkrijgt advies in een tuchtzaak.

8. Als deputaat ad examina wordt in plaats van Ds. Aalders benoemd Ds. T. Rispens, en als secundus dep. ter kerkvisitatie voor 't volgend jaar Ds. J. A. Goedbloed.

9. Collecten voor den Evangelisatie-arbeid in N. Br. en Limb., en voor de Theol. faculteit der V. U. worden gelnd. De boeken van den classicalen penningmeester, br. N. Oost, worden nagezien en in orde bevonden.

10. Collecten voor 't volgend kwartaal zijn: Theol. School en Hulpbehoevende kerken.

11. Voor de kerken Waardhuizen, Giessen-Rijswijk en Dussen worden de vacaturebeurten geregeld.

12. De kerken van Aimkerk en Nieuwendijk worden opnieuw aangewezen tot approbatie van attesten.

13. De kerken van Dussen en Meeuwen verkrijgen Ds. Goedbloed tot consulent.

14. De volgende classis zal saamgeroepen worden door Sleeuwijk en gehouden worden D. V. 17 December te Nieuwendijk.

15. De stukken voor 't ontslag van Ds. Aalders worden in orde bevonden. Aan Z.Eerw. wordt acte van ontslag verleend.

Een hartelijk afscheidswoord wordt door hem nog uitgesproken, en door den praeses beantwoord.

16. Ten slotte werd gezongen Ps. 121 : 4. Ds. de Jonge ging voor in dankgebed; en de praeses sloot de vergadering.

De classis voornoemd:
Ds. J. A. Goedbloed, *praeses.*
Ds. H. L. Both, *scriba.*

Buitenland.

Engeland. Het Eucharistisch congres.

Na hetgeen er in de politieke bladen geschreven is over het „Eucharistisch congres" dat in Engeland vergaderd is geweest, is het vrijwel overbodig in dit blad daarover nog uitvoerig te handelen. Alleen wenschen wij er op te wijzen, dat de ontroering die er ontstond bij de gedachte dat de heilige hostie in processie door de straten van Westminster gedragen zou worden en dat de pauselijke legaat bij het congres zou tegenwoordig zijn, niet in overeenstemming is met de beteekenis dier feiten. Op verzoek van den minister van Buitenlandsche zaken, onder wien de politiezaken ressorteeren, is de ommegang met de hostie en het vertoonen van de kerkelijke plechtsgewaden in de straten achterwege gebleven. Maar de processie heeft plaats gehad trots al de protesten van vereenigingen en personen die Protestantsch-gezind, zijn en daarover zijn velen verontwaardigd en meenen dat dit in strijd is met de wetten van het land.

Doch het komt ons voor, dat men ten onrechte zich daarover zoo moeilijk heeft gemaakt. In Engeland houdt men eenmaal van optochten en processien; toen de vereeniging tusschen de Free Church van Schotland en de vereenigde Presbyteriaansche kerk tot stand gekomen was, werd dit feit den volke vertoond door een optocht van de leden der beide General Assembly's, viet aan vier. Dagelijks houden de mannen van de Salvation Army en van de Church Army optochten met muziek en banieren. Al zegt een wet uit het jaar 1820 dat Roomsche ambtsdragers zich niet op de straten mogen vertoonen in „ceremonieele kleederen en dragende banieren en voorwerpen of symbolen die betrekking hebben op den eredienst", men wijst er terecht op, dat vele andere wetten uit dien tijd een doode letter geworden zijn. Maar in Engeland worden in de Protestantsche Episcopaalsche kerk leeringen en ceremoniën gebracht die een beslist Roomsch karakter hebben. Dit is een groot kwaad, dat voortwoekert onder medewerking of lijdelijk toezien der Anglicaansche aartsbisschoppen en bisschoppen. In sommige van die kerken wordt reeds de mis gelezen, in bijna alle is een Ritualistisch zuurdeeg werkende, dat de geheele Engelsche Staatskerk dreigt te doortrekken. Mochten de oogen voor dat gevaar meer opengaan!

Men verzekerde van Roomsche zijde dat het Eucharistisch congres te Londen geen politieke beteekenis had, en dat het er alleen om te doen was, eerbiedigljk te handelen over het onderwerp van sacrament dat, volgens de Roomsche leer, werkelijk en substantieel het lichaam en bloed van Christus bevat. Maar dit neemt niet weg dat op het congres door Lord Dandaff en door den hertog van Norfolk een heftige aanval gedaan is op den eed, die door den koning van Engeland gedaan werd bij zijn troonsbestijging. Deze eed luidt aldus:

„Ik betuig, belijd en verklaar plechtig en oprecht in de tegenwoordigheid Gods, dat ik geloof dat er in het sacrament van des Heeren Avondmaal geen transsubstantiatie plaats heeft van de elementen van het brood en den wijn in het lichaam en bloed van Christus bij of na de consecratie daarvan, door wie die ook moge verricht zijn; en dat de aanroeping of aanbidding van de Maagd Maria of van een ander heilige en het offer van de mis, gelijk dit nu in gebruik is in de kerk van Rome, bijgeloovig en afgodisch is.

„Tot bevestiging van deze onze betuiging en protest, heffen wij onze rechterhand op, en treden hierbij in een plechtig verband en verbond in den naam van onzen Verbondsgod, om de Protestantsche religie te verdedigen, en steeds meer te getuigen tegen de eischen van het Roomsche of Anglicaansche priesterschap".

Nu moeten wij erkennen dat deze eed, dien de koning van Engeland gezworen heeft bij zijn troonsbestijging, kwetsend is voor zijn Roomsche onderdanen, en dat het 't goed recht is der Roomschgezinden in Engeland om daartegen te protesteeren, en te trachten, dien eed, gelijk hij thans luidt, veranderd te krijgen. Die verandering is echter alleen te verkrijgen langs den weg eener politieke actie. Daarom had het Eucharistisch congres ook wel politieke beteekenis.

Doch wij blijven bij ons oordeel, dat zij, die in Engeland alles in rep en roer gebracht hebben om te maken dat de hostie niet in processie door de straten van Londen zou gedragen worden, beter zouden doen wanneer zij een principieele actie op touw zetten tegen den Romaniseerenden geest die zich al meer dan 70 jaar in de Episcopaalsche Staatskerk openbaart, en tegen de op Roomsche leest geschoeide bestuursorganisatie der Anglicaansche kerk. Met andere woorden, het is *niet* zoo erg dat de Engelsche Roomsenen de hostie openlijk in processie wilden dragen, maar het is wel erg, dat in de Anglicaansche kerk, die toch eene Protestantsche kerk is, door vele predikanten en bisschoppen de transsubstantiatie geleerd en de mis bediend wordt en dat die kerk een bestuursorganisatie heeft en zoodanig aan den Staat verbonden is, en dat pogingen tot principieele reformatie niet gedaan worden.

Duitschland. Kerkelijke belasting in Beieren.

Door de Beiersche Kamer van afgevaardigden is het voorstel aangenomen, dat aan de Protestantsche landskerk de bevoegdheid geeft een kerkelijke belasting te heffen tot een bedrag van hoogstens 10 percent der verschuldigde rijksbelasting. Uit de opbrengst dier kerkelijke belasting zullen hulpbehoevende gemeenten gesteund, nieuwe predikantsplaatsen gevestigd, nieuwe kerken gebouwd, predikantstractementen verbeterd, pensioenen vermeerderd, vergoeding voor reis- en verblijfkosten gegeven kunnen worden. Dit voorstel werd met algemeene stemmen aangenomen, met uitzondering van de 13 sociaal-democraten. Men twijfelt er niet aan, of ook de Rijksraad zal het wetsvoorstel aannemen, en dan kan de Generale synode van 1909 al het besluit nemen om de kerkelijke belasting in te voeren. De uit haar gevormde „belastingsynode", die voor twee derden gedeelte uit gemeenteleden bestaat kan dan bepalen, voor welke doeleinden en tot welk bedrag de belasting geheven worden zal. Men denkt er aan ongeveer 5 percent te heffen en berekent dat daaruit dan / 370,000 zal komen.

Deze belasting wordt door den rijks-ontvanger geind, maar alleen zij worden daarvoor aangeslagen, die tot de landskerk behooren. Eene dergelijke kerkelijke belasting wordt ook in Pruissen geheven.

Rusland. Het zendingscongres der Russische staatskerk.

In Juli van dit jaar kwam te Kiew het zendingscongres der Russische staatskerk samen. De openingsrede werd gehouden door den opperprocureur der Heilige Synode, waarin gezegd werd, dat de ukase van 17 April 1905, die aan alle Russische onderdanen geloofsvrijheid verleende, bij de heterorthodoxie en het ongeloof geen dankbaarheid, maar willekeur en vijandschap in het leven geroepen had, zoodat de rechtzinnige staatskerk daardoor bedreigd wordt.

Op grond van de verslagen der verschillende commissiën (tot bestrijding der Roomschen, der Protestanten en der Mahomedanen) nam het congres een reeks besluiten tot bescherming der Russische staatskerk. Men zou pogen onder het volk den nationalen orthodoxen geest te sterken; men wilde den keizer verzoeken, dat door de ukase van 17 April de positie der staatskerk als eerste en heerschende kerk niet zou verzwakt worden, en dat kerkgebouwen der Russische kerk nooit aan heterorthodoxen zouden toegewezen worden; dat zendelingen uit het buitenland het verblijf in Rusland verboden worden zou, enz. enz.

Daarbij stelde men ook voor, dagelijksche godsdienstoefeningen te houden, duidelijke en verstaanbare predikaties te geven, beter te zorgen voor de vorming van predikers, instelling van bedevaarten, wijding der velden, het houden van processien.

De Doema of volksvertegenwoordiging van het Russische volk werd op deze vergadering aangevallen, door de opmerking, dat het beter was, dat slechts weinigen regeerden; de constitutioneele bureaucratie was erger dan de vroegere monarchistische.

Gelukkig, dat men in regeeringskringen met de uitingen van het congres niet ingenomen was; vooral wekte het weerzin dat zij, die de meening voorstonden dat de orthodoxie niet met uitwendig geweld, maar door middel van overreding, door de kracht van eene inwendige overtuiging, behoorde verdedigd te worden, op de vergadering heftig werden weersproken.

Sedert het afkondigen van de ukase van 1905 zijn in de Oostzeeprovinciën 8068 personen van de staatskerk tot de Lutherse kerk overgegaan.

Opmerkelijk is de brief, dien de Petersburgsche sectarissen (d. w. z. die niet tot de staatskerk behooren) aan het congres zonden. Daarin leest men o. a.: „Wanneer wij ons herinneren, hoevele onzer broeders en zusters tengevolge van uwe vervolgingen omgekomen zijn, hoeveel kommer onze moeders, vrouwen en kinderen geleden en hoeveel tranen zij vergoten hebben; wanneer wij zien hoeveel onze broeders en zusters van u te lijden hebben; wanneer wij vernemen dat op uw congres niet de bescheiden stem der liefde en des vredes te hooren is — met uitzondering van die van den metropoliet Antoni — maar tot strijden, tot vervloeken, tot onderdrukking en daden van geweld aangezet wordt; wanneer op u noch het woord van onzen Oppersten Herder, noch de ukase van 17 April 1905 en van 17 October invloed hebben; dan is het duidelijk dat ook onze stem ongehoord zal blijven. Vervloek ons en vervolg ons zooveel gij wilt. Wij zijn bereid alles te dragen, gelijk wij het tot dusver gedragen hebben. Maar weet, dat uwe vervloekingen en vervolgingen ons geen vrees inboezemen, en ons niet zullen brengen tot verloochening van de waarheid, die God ons geopenbaard heeft. Uwe vloeken en vervolgingen zullen ons nog verder van u verwijderen en de kloof tusschen ons en u nog dieper maken. Terwijl gij vloekt hooren wij eene andere stem: „uit denzelfden mond komt zegening en vervloeking voort. Dit moet, mijne broeders, niet alzoo geschieden". Gij werkt met bedreigingen, onderdrukkingen en daden van geweld, doch Johannes Chrysostomus Slatoust schrijft: „Het is den Christenen niet geoorloofd, dwalingen door dwang en daden van geweld te wederleggen, maar de menschheid is door de prediking der waarheid, door het woord en de bescheidenheid te redden. Voorshands bidden wij in gehoorzaamheid aan een gebod van Christus, dat de Hemelsche Vader ons kracht moge geven om te lijden en lief te hebben en hen te zegenen, die ons vervloeken en vervolgen."

Wij zien hieruit, dat de ukase van den czaar van 1905 nog niet uitgewerkt heeft dat in Rusland volkomen vrijheid van conscientie heerscht. Doch het is al veel, dat het geoorloofd is, de Grieksch-orthodoxe kerk te verlaten en tot eene andere kerk over te gaan. Dit was vóór dien tijd niet mogelijk.

Gemengd Nieuws.

Te Karlsruhe werd onlangs de vijfde Israelitische landsynode gehouden. De hoofdschotel was een voorstel om een nieuw gebedenboek in te voeren, dat in overeenstemming zij zou met de gevoelens van het moderne Jodendom. Men wilde alle plaatsen daarin weglaten waarin gebeden wordt om herstel van den O. T. offerdienst, de wederoprichting van den Joodschen staat en terugkeer naar het Joodsche land. De rechtzinnige leden der vergaderingverzetten zich hiertegen met al hun macht, en al waren zij in de minderheid, toch wisten zij de invoering van het gemoderniseerd gebedenboek te verhinderen.

Naar aanleiding van het feest van den 80-jarigen geboortedag van den Russischen schrijver graaf Leo Tolstoi, dat op 7 Sept. l.l. gevierd werd, heeft de »heilige Synode« der Griekech orthodoxe staatskerk een schrijven gericht aan alle rechtgeloovigen, waarin wel de letterkundige verdiensten van den bejaarden graaf gehuldigd worden, doch ook gezegd wordt dat hij na 1870 zijn pen gebruikt heeft om de Christelijke leer aan te vallen Het eeren van iemand die van de kerk afgevallen is, kan aanstoot geven aan de jeugd en aan hen die in het geloof zwak staan. Daarom werd allen rechtgeloovigen verzocht, zich van deelname aan het Tolstoi-feest te onthouden. Deze waarschuwing sluit met de woorden: »Want God laat zich niet bespotten.«

In de 80 inrichtingen door pastor Von Bodelschwingh rondom Bethel bij Bielefeld gesticht, worden tegenwoordig 2100 lijders aan vallende ziekte, 291 krankzinnigen, 299 weezen, 1384 kranken van allerlei aard, 133 dranksuchtigen, 1218 bedelaars en werkzoekende landloopers, — in het geheel 5859 ellendigen met 1,040,449 verplegingsdagen, gevonden. Behalve de siekenhuizen vindt men er de landbouwkolonie Wilhemsdorf, de dorpsbouwkolonie, Moorforst, Moorstatt en Freistatt; de tuinierskolonies Lobetal, Gnadental en Hoffental; het sanatorium voor longlijders en eene inrichting in het Bad Gastein voor zieke soldaten. Voorwaar veel ellende op een plaats saamgehoopt, doch Gode zij dank ook veel liefde om zoovele ellendigen te helpen te vertroosten.

De Roomsche kerk in Frankrijk heeft evenals de Evangelische in Duitschland te lijden door gebrek aan dienaren. Het seminarium van Bouzier telde in 1897 256 leerlingen, tegenwoordig slechts 54. Hieruit volgt dat dit seminarie slechts 5 priesters per jaar aflevert. Dezelfde toestand bestond voor 100 jaar.

Winckel.

Voor Kinderen.

NIET EENERLEI.

Toen keizer Karel V den leeftijd van 55 jaar bereikt had, deed hij, gelijk wij weten, afstand van de regeering over het grootste en machtigste rijk der toenmalige wereld.

Gedurende geheel zijn regeering had deze keizer er naar gestreefd, zoo veel mogelijk alles in zijn rijk tot eenheid te brengen, of bij de eenheid te bewaren. Zoo als hij dacht, moesten ook zijn onderdanen denken. Toen de Hervorming kwam, trachtte hij die met alle macht te onderdrukken, mede uit vrees dat, ontstond er verdeeldheid omtrent den godsdienst, dit ook tot schade van zijn gezag zou strekken.

Na afstand gedaan te hebben, vertrok Karel uit de Nederlanden naar Spanje, en ging wonen in het klooster St.-Just. Wel hield hij ook daar zich nog bezig met staatszaken, doch was er toch van vele lasten en bekommernissen bevrijd. Van daar dat hij eens zeide: „Ik heb nu meer rust in één week, dan in al die jaren mijner heerschappij."

Onder de liefhebberijen van den keizer, behoorde daar ook het maken en herstellen van klokken en uurwerken. Zijn streven was, deze zoo in te richten, dat ze alle volmaakt gelijk liepen, en volkomen juist denzelfden tijd aangaven. Dit ging echter niet gemakkelijk. Eens meende hij, althans voor een oogenblik, zijn doel bereikt te hebben, doch toen hij den volgenden morgen opstond, zag hij tot zijn teleurstelling dat er alweer verschil was.

Met droefenis riep hij uit: „Helaas al weer vergeefs;" doch na een oogenblik, liet hij er op volgen: „Maar als het niet gelukt, enkele klokken ook maar een halven dag volkomen gelijk te doen gaan, hoe kon ik dan verwachten, dat in mijn groot rijk, alle menschen dezelfde inzichten zouden hebben, of dat allen de dingen juist zoo zouden beschouwen als ik!"

Het was wel jammer, dat Karel eerst na zijn regeering en op het einde zijns levens tot dit verstandig inzicht kwam. Want hoevele duizenden zijner onderdanen, alleen reeds in de Nederlanden, heeft hij niet doen dooden, enkel omdat zij de waarheid van het Woord Gods verkozen boven de dwaalleer der Roomsche kerk. Hoe veel gelukkiger ware zijn regeering